

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2014

1. TARKASTUSLAUTAKUNTA

Jäsenet 2013-2016 valtuustokaudella

Jäsen	varajäsen
Irja Lohilahti pj	Ulla-Maija Perttunen
Leila Luksua vpj	Terttu Luksua
Antti Hämeenniemi	Petri Mursu
Antti Lasanen	Marko Kemppainen
Teemu Luokkanen	Rauno Oikarainen

2. LAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT JA TOIMINTATAPA

Kuntalain 71 pykälän mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat ja arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunta teki itselleen koko valtuustokauden mittaisen tarkastussuunnitelman, jota on seurattu ja tarkennettu vuositasolla.

Koska tilinpäätös ja arviointikertomus muodostavat yhdessä tutkittavan kokonaisuuden, ei tilinpäätöksen tietoja ole toistettu arviointikertomuksessa. Tässä arviointikertomuksessa lautakunta nostaa esiin oleellisia asioita, joihin toivottavasti jatkossa kiinnitetään erityistä huomiota.

Lautakunta on arviointivuoden aikana seurannut muiden lautakuntien (hyvinvointi- ja toimintaympäristöltk), valtuuston ja kunnanhallituksen päätöksiä. Se on perehtynyt toiminta- ja taloussuunnitelmaan sekä vuoden 2014 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen. Lautakunta on kuullut kunnan tytäryhtiöiden toimitusjohtajia. Lisäksi on kuultu kunnan johtavia viranhaltijoita ja yhden ammattijärjestön pääluottamusmiestä. Lautakunta on pitänyt 5 kokousta arviointikauden aikana.

3. Strategia

Posion kuntastrategiassa 2009-2015 on asetettu tahtotilaksi, että Posio haluaa olla itsenäinen lappilainen kunta. Tarkastuslautakunta on ollut huolissaan strategisen tavoitteen toteutumisesta jo vuoden 2013 arviointikertomuksessaan. Kunnassa on ponnisteltu talouden tasapainottamisen kanssa runsaasti, mutta töitä tämän eteen tulee lautakunnan mielestä edelleen jatkaa.

4. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVOINTI

4.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

YLEISHALLINTO

Tilikauden työhyvinvoinnin osalta on tavoitteena ollut sairauspoissaolojen vähentäminen vuoden 2013 tasosta, joka on ollut 16,9 kalenteripäivää/työntekijä. Tavoite ei ole toteutunut, sillä sairauspoissaolojen toteuma oli 25 kalenteripäivää /työntekijä vuonna 2014. Sairauspoissaoloista aiheutuneet kustannukset ovat noin 2,5 miljoonaa euroa vuodessa. Työhyvinvointi ei näytä parantuneen. Sairauspoissaolot ovat lisääntyneet 5,6 kalenteripäivää/työntekijä. Vakinaisen henkilöstön määrä vähentyi vuodesta 2013 49:llä, mutta määrä- ja osa-aikaisia työntekijöitä oli yhteensä 152. Tämä selittyy runsaiden sairauspoissaolojen sijaisuuksilla. Työyksiköt ovat laatineet omat hyvinvoinnin kehittämissuunnitelmat ja toimintakertomusten perusteella voi todeta, että työhyvinvointia tukevat käytännöt, mm. kehityskeskustelut, säännölliset työyhteisökokoukset jne. ovat olleet ainakin osalla yksiköistä käytössä.

Talouden tasapainottamisohjelman on valmisteltu ja päätetty kunnanvaltuustossa tilikauden aikana. Tarkastuslautakunnan mielestä tasapainottamisohjelma on optimistinen. Kokonaistavoite on yli 4 miljoonaa euroa ja tästä esimerkiksi sairauspoissaolojen vähentämisen osuudeksi on suunniteltu noin 1,5 miljoonaa euroa, jonka toteutuminen on erityisen epävarmaa.

Kuntastrategian päivittämistä ei ole tehty tavoitteesta huolimatta. Strategian päivittäminen on ajankohtaista.

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Tavoitteita ovat olleet mm. lakisääteisten määräaikojen noudattaminen palvelutarpeen arvioinnissa ja palvelujen piiriin pääsemisessä, jatkohoidon järjestämisen nopeus oman kunnan terveyskeskuksessa, laatu- ja määrätavoitteet, kustannusten pysyminen hallinnassa.

Pitemmän aikavälin kehittämistavoitteita on asetettu kuntastrategiassa, esi- ja perusopetuksen laatuohjelmassa sekä vanhustyön suunnitelmassa 2014-2019.

Seudullisesti ja maakunnallisesti tuotetut toiminnot turvaavat palvelujen saatavuutta kohtuullisen läheltä. Ne tuovat kustannussäästöjä ja mahdollistavat kehittämishankkeiden rahoitusta.

Terveysten edistäminen ja ennaltaehkäisevän työn osalta tulisi toimintamalleja tarkastella ja tavoitteita asettaa hyvinvointikertomuksen ja muiden toiminnasta koottujen tietojen pohjalta. Toimintatapoja on arvioitava varhaisen tuen ja ennaltaehkäisyn näkökulmasta kaikissa ikäryhmissä ja palveluissa.

Hyvinvointilautakunnan alaisten palveluiden osalta asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Kustannusten kasvun tavoite, enintään 2,5 % nousu edellisvuoden tasosta ei toteutunut. Kasvu oli 5,6 %. Vanhuspalveluissa toimintamenot ylittyivät 4,8 %, henkilöstömenot 8,7 %. Kotipalvelukäyntejä oli merkittävästi arvioitua enemmän, mutta yli 75-vuotiaista kotihoidon piirissä oli lähes 10 % vähemmän kuin aiemmin. Kotona siis hoidetaan entistä huonokuntoisempia ikäihmisiä, samoin kuin vanhusyksiköissä.

Sosiaalipalveluista ei-kiireellisten palvelujen tarpeen selvitys, lastensuojelutarpeen selvitys sekä kiireelliset toimeentulotukipäätökset eivät kaikki toteutuneet lakisääteisessä määräajassa. Henkilöstöresursseja ja tehtävien organisointia on syytä tarkastella näiden toimintojen osalta, mikäli tilanne toistuu.

Erikoissairaanhoidon kustannusten kasvutavoite oli enintään 4 %, toteuma 8,2 %. Jatkohoito omassa terveyskeskuksessa toteutui ilman sakkopäiviä, samoin hoitoon pääsy määräaikojen puitteissa.

Peruskoulun, lukion, kansalaisopiston sekä kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen tavoitteet ovat pääosin toteutuneet suunnitellusti.

Sairauspoissaolojen määrä on eritelty sote-palveluissa yksikkökohtaisesti ja hyvin monessa niistä on merkittävä lisäys vuoteen 2013 verrattuna. Työhyvinvointiin panostaminen on aloitettu. Mikä on työhyvinvoinnin taso todellisuudessa henkilöstön kokemana, kun sairastavuus on näin korkea? Työpaikan/työyhteisön avoin ja kannustava ilmapiiri, esimies-alais-taidot, työterveyshuollon toimenpiteiden oikea-aikaisuus, varhainen tuki ja ongelmiin puuttuminen, kuntoutus ja mahdollinen työtehtävien vaihto ovat tärkeitä yhteen sovitettavia asioita työkyvyn ylläpitämisessä työntekijän omatoimisen terveytensä edistämisen rinnalla.

TOIMINTAYMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Toimintaympäristölautakunnan alaisten palveluiden osalta asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Asiakastyytyväisyyttä on mitattu aktiivisesti ja kyselyiden tulokset ovat olleet hyviä.

4.2 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

YLEISESTI

Talousarvio toteutui muutettua talousarviota selvästi parempana. Toimintakulut alittivat arvion 242.000 euroa ja valtionosuudet toteutuivat harkinnanvaraisen valtionavustuksen kanssa 558.000 euroa arvioitua suurempina, josta harkinnanvaraisen osuus oli 515.000 euroa. Tilikausi oli alijäämäinen 329.160 euroa (edv. alijäämäinen 1.003.187 €), joka oli arvioitua 1.137.690 euroa parempi.

Toimintakate (= käyttömenojen ja -tulojen erotus) on 25.365.000 euroa (edv. 24.890.000 euroa) eli se kasvoi 475.000 euroa 1,9 % edelliseen vuoteen verrattuna (edv nousu oli 1,5 %).

Verotulot ja valtionosuudet ovat yhteensä 25.713.000 euroa ja kasvua oli 722.000 euroa eli 2,9 %.

Kunnan tuloveroprosentin kehittymistä kuvaa seuraava taulukko (%):

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Posio	19,50	20,50	20,50	20,50	20,50	21,00
Lapin lääni	19,84	20,03	20,04	20,03	20,23	20,58
Koko maa	18,59	18,97	19,18	19,25	19,38	19,74

Vuosikatteen kehitys (euroa/as) selviää seuraavasta:

	2009	2010	2011	2012	2013	2013
Posio	-131	103	-25	-123	65	167
Lapin lääni	340	463	307	150	289	*)
Manner-Suomi	355	462	382	249	380	*)

*) Tietoa ei saatavilla

Lainakanta on noin 14,591 milj. euroa (edv. 13,977 milj. euroa) eli asukaskohtainen velkamäärä on 4.016 euroa/as (edv. 3.835euroa/as). Kyseessä on vain kunnan lainakanta, ei konsernilainakanta.

Konsernin lainakanta asukasta kohden on noussut 118 € vuodesta 2013vuoteen 2014. Konserninlainat olivat vuonna 2014 5.741 €/asukas.

KÄYTTÖTALOUS

Valtuustoon nähden talousarvio sitoo lautakuntia toimintakatteen osalta. Kaikki toimielimet alittivat talousarvion.

INVESTOINNIT

Investointien sitovuus on talousarviossa asetettu joko hankkeittain tai hankeryhmittäin nettotasolla. Investoinneissa on tapahtunut pieniä ylityksiä talousarvioon nähden. Kokonaisuutena investointien sitovuuden tarkempi esittäminen on tarpeen. Toimintakertomuksessa raportoidaan sellaisia investointeja, joita ei ole alkuperäisessä talousarviossa kuten "Ambulanssitila" ja "Päiväkodin muutostyöt".

Kunnan investoinneille lautakunta suosittelee kokonaistarkastelua. Investoinneista tulisi valtuustolle hankkeen valmistuttua esittää alkuperäinen kustannusarvio, kumulatiivisesti hyväksytyt budjetit ja kokonaistoteuma hankkeen loputtua.

5. Konsernin tavoitteiden toteutuminen

Posion kunnan konserniyhtiöille ei ole asetettu tavoitteita.

Yhtiöiden taloudelliset tilanteet ovat edelleen heikkoja. Tarkastuslautakunnan mielestä yhtiöiden hallituksissa tulee olla asiantuntijajäsen mukana, josta on konserniohjeistuksessa määritelty.

6. Yhteenveto

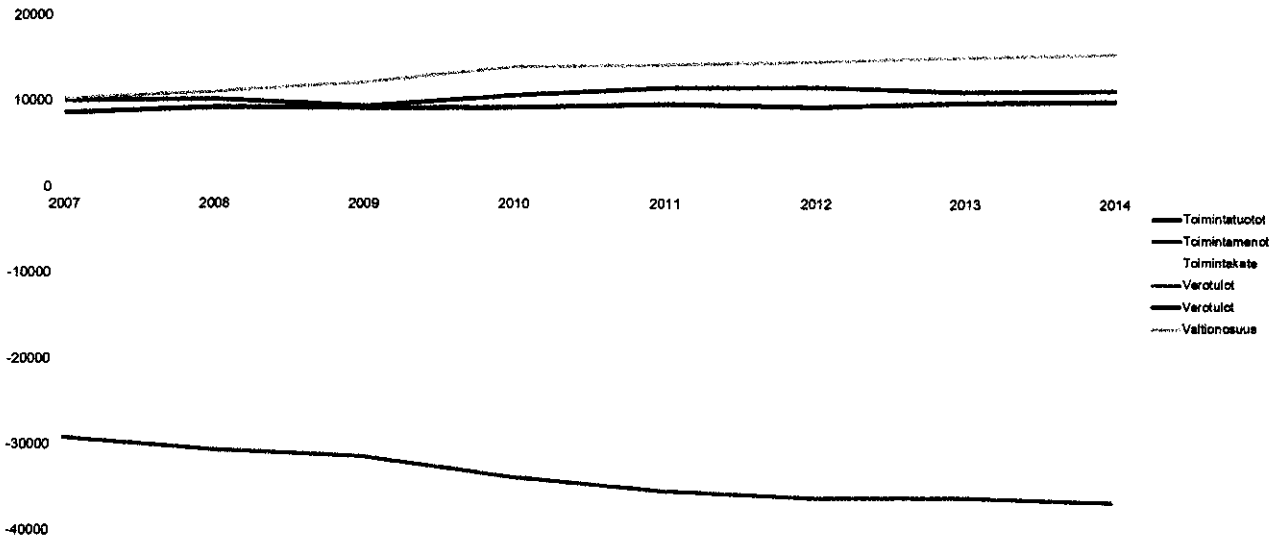
Positiivisia asioita:

- toimialat ovat pysyneet hyvin talousarviossaan.
- palvelutarjonta on pysynyt hyvänä
- terveyspalveluiden saatavuus on säilynyt lain mukaisena

Kehitettäviä asioita:

- kunnan talouden tasapaino
- konserniohjaus (tavoitteet puuttuu)
- työhyvinvoinnin kohentaminen

Posion kunnan tilinpäätös 2014

Posiolla 29.5.2015

Irja Lohilahti
 Irja Lohilahti
 puheenjohtaja

Leila Luksua
 Leila Luksua
 varapuheenjohtaja

Teemu Luokkanen
 Teemu Luokkanen
 Jäsen

Antti Lasanen
 Antti Lasanen
 Jäsen

Antti Hämeenniemi
 Antti Hämeenniemi
 Jäsen